

Bakearen eta Indarkeriarik Gabeko Kulturaren aldeko Manifestua

RCE Basque Country – Navarre
Hiroshimako Bakearen Oroimenezko Parkea

Nazio Batuen Eguna dela eta
2025eko urriaren 24a

Indizea

1. Sarrera
2. Manifestuaren helburua
3. Printzipioak
4. Diagnostikoa
5. Definizio terminologiko nagusiak
6. Ikuspegi partekatua
7. Gure 5 hezkuntza oinarriak
8. 5 hezkuntza-ardatz
9. Konpromisoak
10. Ekintza zehatzen adibideak, RCE Basque Country – Navarre
11. Gure ikasleen ideiak eta proposamenak
12. Jarraipena
13. Deialdia
14. Sinadurak

1. Sarrera

Manifestu hau RCE Basque Country – Navarre osatzen duten erakundeek Bakearen eta Indarkeriarik Ezaren Kultura sustatzeko konpromiso kolektibotik sortu da. Bakearen eta Konfiantza Nazioarteko Urtearen (2025) esparruan, dokumentu hau Hiroshimako Bakearen Oroimen Parkean uzten dugu, bake globalerako dugun konpromiso kolektibo eta hezitzailearen ikur gisa.

2. Manifestuaren helburua

Aldarrikatu EAE-Nafarroako EEEn funtsezko eginkizuna Garapen Jasangarrirako Hezkuntzaren (GJH) eta Herritartasun Globalerako Hezkuntzaren (HGHH) katalizatzaile gisa, enpatia eta ezagutza oinarritutako elkarrizketa aktibatze konpromisoa hartuz, 16. GJH eta 2030 osteko eszenatokian bakea lortzeko ezinbesteko tresna.

3. Printzipioak

Justizia, errespetua, enpatia, elkartasuna, ekitatea, iraunkortasuna eta parte-hartze aktiboaren balioetan oinarritzen gara. Bakea prozesu dinamiko, positibo eta parte-hartzaile gisa ulertzen dugu, elkarrizketa, entzutea eta elkarlana eskatzen dituen.

Gure manifestua gidatzen duten printzipioak:

- ✓ **Aniztasunean batasunaren printzipioa:** aitortzen dugu gure ikasgeletan eta komunitateetan dagoen kultur aniztasun izugarria dela, ikaskuntza iturririk handiena eta bakearen oinarria. Nazio gisa iraunarazten gaituzten mugak gainditu behar ditugu.
- ✓ **Hezkuntzaren erantzukidetasunaren printzipioa:** bakea eskolen, familien, erakundeek eta gizarte zibilaren konpromisoa eskatzen duen zeregina dela baieztatzen dugu. Inork ezin du erantzukizun hori saihestu.
- ✓ **Ikerketaren printzipioa:** arazoen jatorria ("kausaren zergatia") nola bilatu irakasten dugu, bai barne-gatazka batean, bai mundu mailako gerra batean. Azpiko kausa sokanak ulertuz bakarrik proposa daiteke irtenbide iraunkor bat.

4. Diagnostikoa

Gatazkak, desberdintasunak eta gorrotoa pizten duten diskurtsoek markatutako testuinguru globalean bizi gara. Hezkuntzak bakea, justizia eta bizikidetza sustatzen dituen tresna eraldatzailea izan behar du, tokiko mailatik globalera.

Eskolek loturarik gabeko mosaikoa bihurtzeko arriskua dute. Askotan, curriculumaren transmisioan zentratuz, jatorri desberdinetako haurrek beren kulturen enbaxadore gisa duten potentzial handia alferrik galtzen dugu, benetako elkar ulermenaren oinarriak ezarri gabe utziz.

Gazteei ez diegu irakasten zarata eta elkarriketaren artean bereizten, eta horrek Nazio Batuen antzeko erakundeekiko errespetua eta konfiantza ahultzen ditu. Hori dela eta, gaur egun horrelako erakundeak kolokan daude..

5. Definizio terminologiko nagusiak

Zer ulertzen dugu **bakearen kultura holistiko** bati buruz hitz egiten dugunean?

Gerrarik eza baino haratago doana da. Elkarren artean konektatutako hiru oinarrien gainean eusten zaion egoera aktiboa da:

- ✓ **Elkarrizketa informatua:** hau ez da "txutxu-mutxu" edo gatazken kudeaketa soilik; beste pertsonaren errealitatea eta beharrak sakonki errespetatuz eta ulertzeko elkarrizketan aritzeko gaitasuna da.
- ✓ **Enpatia aplikatua:** errespetua ekintza bihurtzea da. Beste pertsona baten lekuan jartzeko gaitasuna da, haren nahiak eta frustrazioak zilegi direla aitortzeko. Entrenatzen den abilezia da, ez sentimendu pasiboa..
- ✓ **Justizia ekosoziala:** naturarekiko bakerik gabe eta baliabideen banaketa bidezkorik gabe, pertsonen arteko bakea ezinezkoa dela onartzea da. Bakea 16. GJH da, baina besteak betetzen direnean bakarrik lortuko da, gure bizitzako zeharkako gaia izan beharko lukeelako.

6. Ikuspegi partekatua

Gizarte justu, inklusibo eta jasangarri baten bila gabiltza, non bakea giza eskubideen errespetuan, aniztasunean eta kultura arteko elkarrizketan oinarritutako ahalegin kolektibo gisa ulertzen den.

Hezkuntza ezin da transmisio edo berrikuntza hutsera ebidentziarik gabe mugatu **behar**; aitzitik, paradigma berri baten arkitektoa izan behar du.

Gure ikuspegi partekatua hauxe da: hezkuntza integrala lortzea bere forma guztietan non jatorria edozein izanda ere, berdintasunean ikusteko gai diren herritarrak sortzen dituen, helburu berdinak dituztenak; hau da, tokiko ekintza eta ikuspegi globala duten munduko herritarrak heztea.

Hezkuntzari esker "ikuspegi binokularra" garatuko duen belaunaldi baten ametsa dugu: bata batzen gaituen gizatasuna (gure helburu partekatuak) aitortzeko eta bestea bereizten gaituen kultura baloratzeko. Bakearen laborategiak diren hezkuntza-zentroak amesten ditugu, non enpatia gai nagusia den.

7. Gure 5 hezkuntza-zutabeak

1. Izaten ikastea: barne bakea/Kanpo bakea – Autoezagutza, emozioen kudeaketa, auto-onarpena eta barkamena, harmonia pertsonal eta sozialaren oinarri gisa.
2. Egiten ikastea: komunikazio ez-bortitza – Komunikazio ez-bortitzaren (EBB) erabilera harreman enpatiko, asertibo eta kolaboratiboetarako.
3. Entzuten eta erantzuten ikastea: gorroto-hizkera eta albiste faltsuak – Pentsamendu kritikoaren eta komunikabideen alfabetatzearen garapena.
4. Ikasten ikastea: gaur egungo eta ahaztutako gerra-gatazkak – Gatazka armatuen ulermen kritikoa, alternatiba baketsuak sustatzeko.
5. Parte hartzen eta konprometitzen ikastea: bakearen aldeko aktibismoa – Gatazkak modu baketsuan konpontzeko gizarte- eta hezkuntza-aktibismoa sustatzea.

8. 5 hezkuntza-ardatzak

5 ardatz bakearen eta indarkeriarik ezaren kulturarako

				
HEZKUNTZA HIRITAR GLOBALERAKO	HEZKUNTZA GARAPEN JASANGARRIRKO	HEZKUNTZA INTERKUTURALA	HEZKUNTZA BAKERAKO ETA INDARKERIARIK GABERAKO	HEZKUNTZA GIZA ESKUBIDEENTAO
Gure erantzukizun zibil global errespetatu	Zaindu planeta ota etorkizun opaaro bat bermatu	Erlepektua eta kulturen arteko elkar ulertzua sustatu	Gatazken ebazpen baketsua sustatu	Pertsona guztien duintasuna eta berdintasuna defendatu

9. Konpromisoak

- ✓ Konprometituta gaude bost hezkuntza-oinarriak gure praktikan integratzeko, elkarriketa eta hausnarketarako espazioak sustatzeko eta Bakearen eta Indarkeriarik Ezaren Kultura indartzen duten ekintza zehatzak sustatzeko.
- ✓ RCE gisa dugun lanaren tokiko dimentsioan, "kultura-konparaketa" proiektuak sustatzen saiatuko gara, baita jarraipen-tresnak garatzen ere, Enpatia Aplikatuak eta Elkarriketa Informatuak eskola-gatazkek murrizteko eta komunitatearen erresilientzia garatzeko duten eragina neurtzeko.
- ✓ Dimentsio globalean, RCEen Sare Globalaren barruan "Eskualde Batuak" kontzeptua indartzea azpimarratuko dugu eskualdeen arteko elkarriketa sortzeko, ikasgelako aniztasunaren dinamika eskala globalera estrapolatuz.

10. Ekintza zehatzen adibideak, RCE Basque Country – Navarre

Ekintza	Hezkuntza-helburua	Ardatz Erlazionatua
Adi-adian	Terrorismoaren biktimei entzute aktiboa	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako
Artibismoa	Gizarte-eraldaketarako adierazpen artistikoa	Hezkuntza hiritar globarelako
Preso ohien hitzaldiak	Justizia leheneratzaileari buruzko hausnarketa	Hizkuntza giza eskubideentzako
Migratzaileen hitzaldia	Enpatia eta inklusioa sustatzea	Hezkuntza interkulturala
UNRWako errefuxiatuen elkarriketak	Behartutako lekualdatzearen inguruko kontzientziazioa areagotzea	Hizkuntza giza eskubideentzako
Bake-diskurtsoak sortzeko dinamikak	Gazteen hausnarketa gerra eta bakeari buruz	Hezkuntza hiritar globarelako
IHESA Ihes Gela	Migrazioari buruzko esperientziazko ikaskuntza	Hezkuntza interkulturala
Euskrania	Ukrainako biztanleriarekin lanean	Hizkuntza giza eskubideentzako
Gernikako Bakearen Museoa	Hezkuntza historikoa eta talde ahulenei bisitak	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako
Namana Proiektua	Eskolen arteko senidetzea	Hezkuntza garapen jasangarriro
Bakearen Aste Monografikoa	Gatazken eta bakearen kulturaren inguruko kontzientzia piztea	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako
Antzerkia migratzaileekin	Kultur aniztasunaren sustapena	Hezkuntza interkulturala
Zapalduen Antzerkia	Ahalduntzea eta gatazken ebazpena	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako
Entzute aktiboan lan egin	Enpatia eta komunikazioa sustatzea	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako
ZAS	Memoria historikoa eta antimilitarismo baketsua	Hezkuntza bakerako eta indarkeriarik gaberako

11. Gure ikasleen ideiak eta proposamenak

1. Zer egiten ari gara ondo gizarte gisa bakea eraikitzeke orduan, eta zer ikasi dugu hobetzeko?

Kontzientziazioa eta memoria historikoa: Arma nuklearren ondorioen inguruko kontzientziazioa baloratzen dugu, hala nola Hiroshimako Museoaren lana eta bonbardaketaren oroitzapena.

- ✓ **Ekintza sinbolikoak eta nazioarteko itunak:** Arma nuklearren hedapenik ezaren itunaren sinadura eta mila kurriko eta bizirik iraun duten zuhaitzen haziak bezalako sinboloen erabilera nabarmentzen ditugu.
- ✓ **Alternatibak bilatzea:** Energia iturri ez-nuklearrak aztertzea proposatzen dugu, boteretsuena ez dela beti onena aitortuz.

2. Zein balio eta jarduteko modu partekatu behar ditugu eskoletan eta komunitateetan 2030etik aurrera mundu baketsuago bat eraikitzeke?

- ✓ **Balioetan eta giza eskubideetan hezteak:** Konpromisoa sustatzeko, eskoletan balioak eta giza eskubideak irakastearen garrantzia azpimarratzen dugu.
- ✓ **Enpatia eta akatsen aitortzea:** Herrialde guztiekin enpatia izatea eta herrialde handiek herritarren presioaren bidez beren akatsak onartzea proposatzen dugu.
- ✓ **Indarkeria garapen gisa baztertzea:** Garapenaren ikur gisa armak sortzea kritikatzeko dugu eta nagusitasun militarrek ez duela herrialde baten kalitatea definitzen defendatzen dugu.

3. Zer tresna ditugu helburu komun hori lortzeko elkarrekin lan egiteko, eta nola antola gaitezke hobeto?

- ✓ **Gizarte-konpromisoa eta pentsamendu kritikoa:** Erabaki globalen demokratizazioa: NBE-n beto eskubidea ezabatzea proposatzen dugu, herrialde guztiek modu ekitatiboan lagundu ahal izan dezaten.
- ✓ **Nazioarteko lankidetzak eta ekitatea:** Teknologian modu kooperatiboan aurrera egitea proposatzen dugu, lidergo baztertzalea saihestuz eta ekitatea sustatuz.
- ✓ **Erabaki globalen demokratizazioa:** NBE-n beto eskubidea ezabatzea proposatzen dugu, herrialde guztiek modu ekitatiboan lagundu ahal izan dezaten.

12. Jarraipena

Manifestua RCEko erakunde guztiekin partekatuko da, eta jarraipen-mekanismoak ezarriko dira haren ezarpena ebaluatzeko eta proposamen berriak biltzeko.

13. Deia

Bakearen eta Indarkeriarik Gabeko Kulturaren aldeko konpromiso honekin bat egitera eta manifestu hau sinatzera gonbidatzen ditugu, beren babesaren seinale gisa.

Hiroshiman, NBEren Egunean, sinadura hau ez da formalitate hutsa, konpromiso existentzial bat baizik. EKZen sare globaleko "Eskualde Batuek" 16. GJHaren sustatzaile izateko konpromisoa hartu behar dute, suntsipenaren memoria omentzeko modurik onena bakea eraikitzeko etengabeko eta eguneroko hezkuntza dela erakutsiz.

14. Sinadurak

Izena: _____

Erakundea: _____

Data: _____

Sinadura: _____

Izena: _____

Erakundea: _____

Data: _____

Sinadura: _____